

Sonja Bregar Mazzini in Tatjana Kreč, Osnovna šola Miška Kranjca, Ljubljana

IZKUŠNJE S FORMATIVNIM SPREMLJANJEM ZNANJA PRI POUKU ZGODOVINE

Sonja: S formativnim spremljanjem znanja sem se prvič srečala leta 2001, ko sem bila vključena v projekt Refleksivna edukacija (portfolio), ki ga je vodila dr. Sonja Sentočnik. Od takrat dalje bolj ali manj načrtno in sistematično ves čas vnašam posamezne elemente formativnega spremljanja v pouk zgodovine ter domovinske in državljan-ske kulture in etike. Najpogosteje se odločam za povratno informacijo, samorefleksijo učencev ter različna orodja spremljanja, kot so čekliste in kriteriji uspešnosti. Slednje smo v veliki meri snovali tudi na študijskih skupinah za zgodovino. S projektom CIDREE AFL pa sem prek skupnih srečanj, ki so vključevala predstavitev teoretičnih izhodišč formativnega spremljanja ter predstavitev primerov dobrih praks slovenskih in škotskih učiteljev, dopolnila svoje razumevanje formativnega spremljanja in dobila celovit pogled na prepletenost posameznih elementov formativnega spremljanja. K slednjemu je veliko pripomoglo tudi sočasno sodelovanje v projektu EUfolio, katerega sestavni del je tudi formativno spremljanje.

Tatjana: S formativnim spremljanjem sem se srečala pozneje kot kolegica Sonja. Določene elemente FS sem v

pouk zgodovine že vpeljevala, vendar brez načrtnosti in sistematičnosti. Vključitev v projekt AFL mi je omogočila nove razsežnosti pouka, v katerem je središče dogajanja učenec. Namen formativnega spremljanja je aktivnejše vključevanje učencev v pouk. Z načrtnim in bolj sistematičnim vpeljevanjem formativnega spremljanja želim doseči, da učenci spoznavajo svoja močna področja, da postanejo bolj samokritični do svojega dela, predvsem pa uspešnejši.

Seveda pa sem prišla do spoznanja, da moram spremeniti tudi svojo ustaljeno pedagoško prakso. V veliko pomoč so mi primeri dobre prakse, s katerimi sem se srečala pri samem projektu AFL. Tudi izkušnje kolegice Sonje so mi omogočile vpeljevanje elementov formativnega spremljanja.

V nadaljevanju bom predstavila primer učne priprave z opisnimi kriteriji za ocenjevanje samostojnega izdelka učencev. Opisne kriterije sem določila skupaj z učenci. Elemente formativnega spremljanja sem izvedla pri učni snovi Stare civilizacije Azije in Amerike v sedmem razredu. Tematski sklop sem izvedla tudi s pomočjo novega učnega okolja eListovnika (Mahara).

GLAS PRAKSE (Tatjana Kreč)

Predmet: zgodovina

Razred: 7. razred

Tema: Prve civilizacije, izbirna tema

Tematski sklop: Stara Indija, Kitajska in Amerika

Cilji:

a) Vsebinski

Učenci:

- razložijo pogoje za nastanek civilizacij Indije, Kitajske in Amerike,
- razložijo dosežke teh civilizacij,
- opišejo značilnosti arhitekture, znanosti in umetnosti stare Indije, Kitajske in Amerike.

b) Procesni

Učenci razvijejo veščine dela z viri:

- znajo pokazati na zemljevidu območja in reke, kjer

so se razvile prve civilizacije stare Indije, Kitajske in Amerike, ter s tem razvijejo spretnosti časovne in prostorske predstavljalnosti,

- na podlagi pisnih virov znajo oblikovati kratek povzetek, ki označuje obdobje civilizacij Indije, Kitajske in Amerike.

c) Odnosni

Učenci:

- pojasnijo pomen dosežkov stare Indije, Kitajske in Amerike za poznejša zgodovinska obdobja,
- razvijejo pozitiven odnos do ohranjanja in varovanja naravne in kulturne dediščine stare Indije, Kitajske in Amerike.

V sprotni pripravi na učni sklop so razvidne aktivnosti učencev. Učenci so razdeljeni v skupine. Vsaka skupina uporabi različne zgodovinske vire, s pomočjo katerih naredi zahtevane naloge, razvidne na delovnem listu.

Tabela: Shema tematske priprave

	Učni cilji, veščine za 21. stoletje	Naloge/dejavnosti učencev	Dejavnosti učitelja	Orodja	Metode in oblike, organiziranje	Pričakovani rezultati/dosežki/dokazila učenja
1. Orientiranje, naravnavanje	<p>Aktiviranje predznanja Učenci v uvodnem delu ure preberejo besedilo v učbeniku, ki se nanaša na njihovo nalogo.</p> <p>Oblikovanje ciljev Glede na predstavljene cilje tematskega sklopa učenci razmislijo, kakšen je pomen dosežkov civilizacij stare Indije, Kitajske in Amerike. Sodelujejo pri oblikovanju opisnih kriterijev.</p>	<p>Izpišejo ključne besede, ki se nanašajo na pomen dosežkov Indije, Kitajske in Amerike.</p> <p>Učenci so razdeljeni v skupine. Vsaka skupina dobi svojo nalogo.</p> <p>Naloge skupin: 1. Indska in vedska civilizacija, 2. Kitajska civilizacija, 3. Civilizacija Olmekov, Zapotekov, Nazca in Moche, 4. Civilizacija Majevev, 5. Civilizacija Aztekov, 6. Civilizacija Inkov.</p> <p>Učenci s pomočjo različne literature in spletnih strani poiščejo in zapišejo informacije o dosežkih civilizacije, ki jo morajo preučiti.</p> <p>Izpišejo ključne besede iz virov. Oblikujejo kratek zapis. Smiselno znajo uporabiti pridobljene informacije iz pisnih virov za oblikovanje turističnega prospekta.</p>	<p>V uvodnem delu podam učencem navodila za delo. Predstavim njihove naloge in skupaj oblikujemo opisne kriterije.</p> <p>Učencem razdelim delovni list in podam natančna navodila za samostojno delo skupin. Spremljam delo skupin in posameznikov v skupini.</p> <p>Z vprašanji bom preverila razumevanje naloge.</p> <p>Z vprašanji preverjam njihovo utemeljitev za dosežke civilizacij Indije, Kitajske in Amerike.</p>	<p>V eListovniku, v skupini za zgodovino, v rubriki Forum razpravljajo o turističnih prospektih posameznih skupin ter ocenijo, kateri jih je najbolj prepričal.</p>	<p>Metoda uporabe novih tehnologij (eListovnik), delo z viri, skupinska oblika dela, metoda pogovora in razprave.</p>	<p>Oblikujejo turistični prospekt za svojo nalogo. Pripravijo PowerPoint za predstavitev svoje naloge. Na Forumu razpravljajo, kateri turistični prospekt je najbolj vabljen in zakaj. V skupini ocenijo delo posameznih članov in pojasnijo svoje ocene.</p>
	<p>Iskanje strategije reševanja/učenja Glede na to, da bo učenje potekalo ob delu z viri, bodo uporabili bralni strategiji VŽN in Paukovo metodo.</p>	<p>Učenci analizirajo gradivo z bralno strategijo VŽN in Paukovo metodo.</p>	<p>Učence usmerjam k uporabi učinkovitih strategij dela z viri.</p>	<p>Opisni kriteriji za samostojno delo skupine in za posameznika.</p>	<p>Uporaba novih tehnologij, delo z zg. viri.</p>	<p>Razprava na forumu.</p>

	Učni cilji, veščine za 21. stoletje	Naloge/dejavnosti učencev	Dejavnosti učitelja	Orodja	Metode in oblike, organiziranje	Pričakovani rezultati/dosežki/dokazila učenja
2. Konstruiranje znanja	Izgradnja znanja, učenje Izgradnja znanja se nanaša na načrtovane vsebinske, procesne in odnosne cilje.	Učenci s pomočjo različnih pisnih in spletnih virov ugotavljajo pomen dosežkov civilizacij Indije, Kitajske in Amerike. Primerjajo vsebino virov in poiščejo skupne ključne besede. Oblikujejo turistične prospekte – pozorni so na izbor slikovnega gradiva, zapis ključnih informacij, oblikovanje. Pripravijo predstavitev prospekta.	Razdelim delovne liste z aktivnostmi in navodili za delo v skupini. Učence usmerjam in vodim, razčiščujem nejasnosti, pomagam.	Delovni list.	Skupinsko delo, individualno delo posameznikov v skupini, delo z viri, uporaba informacijske tehnologije.	Izdelan turistični prospekt. Predstavitev dela skupine.
3. Uporaba, sinteza, ustvarjanje ...	Zbiranje dokazov in priprava predstavitev	V Refleksiji v eListovniku ocenijo potek učne ure.	Podam navodilo za delo v eListovniku. Podam navodilo za domače delo – pisanje zgodbe o življenju ljudi v dolini reke Nil. Prevezemajo eno od zgodovinskih vlog v starem Egiptu.	Oddaja datoteke v eListovnik in zapis zgodbe v eListovnik, ki jo odpre učitelj.	Samostojno delo, uporaba novih tehnologij (eListovnik).	Turistični prospekt. Komentarji in razprava na Forumu.
4. Refleksija/zaključki	Refleksija in samorefleksija, osmislitev	Skupine predstavijo svoj prospekt drugim skupinam. Učenci komentirajo predstavitev. Ocenijo delo posameznikov v skupini.	Sporočam povratno informacijo o predstavitvi ter izdelavi turističnega prospekta. Podam navodilo za delo v eListovniku na Forumu. Spremljam njihove komentarje. Podam ocene na podlagi opisnih kriterijev.	Rubrika Forum v eListovniku. Komentarji o turističnih prospektih. Opisni kriteriji.	Uporaba novih tehnologij, pogovor in razprava.	Izdelan turistični prospekt. Izdelan PowerPoint za predstavitev. Razprava na Forumu.

DELOVNI LIST (PRIMER ZA ENO SKUPINO)

Prve civilizacije Azije in Amerike

Naloge skupine:

- Določite ime turistične agencije.
- Poiščite dodatno literaturo.
- Oblikujte turistični program za pet dni, s katerim boste prepričali turiste, da obišejo območje stare civilizacije. V programu lahko predstavite zgodovinske stavbe, kulturo, način življenja, hrano, verovanje, zgodovinska mesta, umetnost.

1. skupina

Člani skupine: _____

TURISTIČNA AGENCIJA _____

vas bo popeljala v čas prvih civilizacij ob Modri in Rumeni reki. Spoznali boste kitajsko civilizacijo. (Učbenik Raziskujem preteklost, str. 33)

Člani skupine (ime in priimek)	Naloge
1.	
2.	
3.	
4.	

Kriteriji za spremljanje dela v skupini	DA	DELNO	NE
Individualno delo posameznega člana skupine in celotne skupine			
Prinesel je gradivo v skladu z dogovorom v skupini.			
Prispeval je zamisli in aktivno sodeloval pri izdelavi turističnega prospekta in njegovi predstavitvi.			
S skupino je zaključil nalogo.			
Jasna, razločna ustna predstavitev; pripoveduje po svojih besedah (ne bere).			
Skupina je predstavila svojo turistično potovanje z jasno in smiselno PowerPoint predstavitvijo.			

Kriteriji za vrednotenje turističnega prospekta	DA (3 t)	DELNO (2, 1 t)	NE (0 t)
Naloga je narejena.			
Naloga je predstavljena celovito, v skladu z navodili.			
Vsebina je pravilna in kaže na poglobljen pristop k nalogi (vključena so ključna zgodovinska dejstva in informacije ter pomembne podrobnosti).			
Vsebina je zapisana v jasnih in razumljivih povedih. Upoštevana je zgodovinska terminologija.			
Skupno število točk:	/ 12		
Ocena:			

Učenci so bili zelo aktivni in uspešni pri svoji predstavitvi. Zadovoljni so s takim načinom dela, ko je rezultat dela odvisen od njih samih. Spodbujam pozitivno kritičnost do njihovega dela in dela sošolcev.

GLAS PRAKSE (Sonja Bregar Mazzini)

V osrednjem delu predstavljam nekaj primerov orodij za preverjanje in ocenjevanje znanja. To je področje, s katerim sem poleg povratne informacije, začela svojo pot FS. V preteklem šolskem letu sem izvajanje FS razširila na vse sestavne dele prek rubrike »Moje učenje« v eListovniku. V letošnjem šolskem letu pa sem si za osebni cilj zadala, da skupaj z učenci iz ciljev izpeljemo še kriterije uspešnosti.

PRIMER 1:¹ NAČRTOVANJE SKUPINSKEGA PROJEKTNEGA DELA IN ČEKLISTA O OPRAVLJENEM DELU V ŠESTEM RAZREDU PRI POUKU ZGODOVINE NA TEMO ŠEGE IN NAVADE

Pri projektne delu lahko učenci v veliki meri soodločajo o vsebini in delu, saj sami izberejo podtemo, oblikujejo skupine ter določijo dela in naloge posameznega člana skupine ter načina predstavitve dela.

Diferenciacija in individualizacija se izvede »spontano«, saj imajo učenci možnost prevzeti tiste naloge, ki jih zmorejo opraviti. Pomembno je, da znotraj skupine skrbno načrtujejo svoje delo in hkrati spremljajo, ali je bilo le-to opravljeno.

Načrt projektne dela

Člani skupine:

Glavna tema projektne dela: Šege in navade

Podtema:

Porazdelitev nalog ter časovna razporeditev dela:

Naloge	Kdaj	Kateri član(i) skupine bo(do) opravil(i) nalogo	Opravil(i) (da/ne)
Izbor in iskanje virov ter literature			
Branje in izbiranje informacij iz literature in virov			
Delo na terenu (določite, kaj vse bo obsegalo):			
– Zapisovanje			
– Fotografiranje			
– ...			
.....			

Predstavitev dela – končni izdelek (opredelite, kako boste strnili in predstavili svoje ugotovitve, npr. dnevnik, fotografska razstava s spremnim besedilom, poročilo, plakat, videofilm itd.).

POMEMBNO! Izdelek mora vključevati podatke iz virov ali/in literature ter podatke, pridobljene s terenskim delom! Informacije morajo biti smiselno urejene in pregledne ter opremljene s slikovnim gradivom. Le-to naj bo podnaslovljeno.

Navodila za delo in kontrolna lista

Vaše delo bo potekalo po posameznih korakih, ki so tudi navedeni v spodnji tabeli. Ko bo posamezno delo opravljeno, označite to v desnem stolpcu.

Naloge	Označi
Glede na podtemo smo poiskali ustrezne vire in literaturo (knjižnica, spletne strani).	
Poiskali, zbrali in izpisali smo ustrezne informacije o izbrani temi.	
Na terenu smo: opazovali, zapisovali, fotografirali ...	
Po končanem terenskem delu smo zbrali in uredili vse podatke in slikovno gradivo.	
Informacije, izpisane iz literature in pridobljene podatke s terenskim delom smo strnili v končnem izdelku in ga opremili s slikovnim gradivom.	
Na koncu smo navedli vse uporabljene vire in literaturo.	

¹ Prirejeno po: Sonja Bregar Mazzini: Projektno delo ter obravnava šeg in navad. V: Posodobitve pouka v osnovnošolski praksi. Zgodovina. Ljubljana: Zavod za šolstvo, 2013. Zgoščenka.

PRIMER 2:² KRITERIJI IN OPISNIKI ZA PREVERJANJE IN OCENJEVANJE (NANAŠAJO SE NA UČNE CILJE IZKAZANE V PROJEKTNEM DELU IZ PRIMERA 1)

Prvo področje: znanje in razumevanje zgodovinskih pojavov, dogodkov, procesov

Kriteriji za preverjanje in ocenjevanje znanja				
	Zadostno	Dobro	Prav dobro	Odlično
* Na primerih iz krajevne zgodovine opišejo najbolj znane pustne šege in navade.	Navede znane pustne šege in navade, značilne za domači kraj ali širšo okolico.	Navede in opiše znane pustne šege in navade, značilne za domači kraj ali širšo okolico.	Navede in opiše znane pustne šege in navade, značilne za domači kraj ali širšo okolico. Navede (še) dva slovenska tradicionalna pustna lika.	Navede in opiše znane pustne šege in navade, značilne za domači kraj ali širšo okolico. Navede (še) najmanj dva slovenska tradicionalna pustna lika in ju pravilno umesti v slovenski prostor.

Drugo področje: analiza, sinteza, interpretacija zgodovinskih virov

Kriteriji za preverjanje in ocenjevanje znanja				
	Zadostno	Dobro	Prav dobro	Odlično
Razvije spretnosti zbiranja in *izbiranja informacij in *dokazov iz različnih zgodovinskih virov in literature v različnih medijih.	Iz zgodovinskih virov in literature izpiše povsem razvidne osnovne informacije. Loči posamezna dejstva od mnenj ali jih ne ločuje.	Iz zgod. virov in literature izpiše bistvene informacije. Loči nekatera dejstva od mnenj.	Iz zgod. virov in literature izpiše večino ključnih informacij. Loči večino dejstev od mnenj.	Iz zgod. virov in literature izpiše vse ključne informacije in pomembne podrobnosti. Loči vsa dejstva od mnenj.
Razvije spretnosti različnih oblik komunikacije (ustno, pisno, grafično, ilustrativno, IT).	Zapiše ali pove le osnovne podatke, ki so vsebinsko pomanjkljivi in nepovezani.	Zapiše ali pove le osnovne podatke, ki so vsebinsko nepovezani.	Zapiše ali pove večino ključnih zahtevanih podatkov, ki so vsebinsko povezani.	Natančno zapiše ali pove vse zahtevane podatke, ki so vsebinsko smiselni, povezani in pregledni.
Oceni pomen ohranjanja in varovanja slovenske kulturne dediščine.	Opiše pomen ohranjanja slovenske pustne dediščine.	Razloži pomen ohranjanja slovenske pustne dediščine.	Razloži pomen ohranjanja slovenske pustne dediščine in navede en obstoječi način varovanja in ohranjanja le-te.	Razloži pomen ohranjanja tradicionalne pustne dediščine in navede možne načine varovanja in ohranjanja le-te.

Opisni kriteriji za končni izdelek: PREDSTAVITEV PROJEKTNEGA DELA

Kriteriji za preverjanje in ocenjevanje znanja				
	Zadostno	Dobro	Prav dobro	Odlično
* Izbrani zgodovinski viri in literatura ustrezajo izbrani temi končnega izdelka.	Pregleda vsaj en dostopen in uporaben spletni vir ali literaturo in iz njega izbere ustrezne informacije.	Pregleda najmanj dva dostopna in uporabna spletna vira ali literaturo in iz njega izbere ustrezne informacije.	Pregleda najmanj dva dostopna in uporabna spletna vira in vsaj eno literaturo in iz njiju izbere ustrezne informacije.	Pregleda najmanj tri dostopne in uporabne spletne vire in vsaj eno literaturo in iz njih izbere ustrezne informacije.
* Uporabljeni zgodovinski viri in literature so ustrezno navedeni v seznamu bibliografije.	Uporabljeni zgodovinski vir/literaturo ustrezno citira oz. navede v opombah in v seznamu bibliografije.	Uporabljeni zgodovinski vir/literaturo ustrezno citira oz. navede v opombah in v seznamu bibliografije.	Uporabljeni zgodovinski vir/literaturo ustrezno citira oz. navede v opombah in v seznamu bibliografije.	Uporabljeni zgodovinski vir/literaturo ustrezno citira oz. navede v opombah in v seznamu bibliografije.

² Prav tam.

Kriteriji za preverjanje in ocenjevanje znanja				
	Zadostno	Dobro	Prav dobro	Odlično
*Izdelek vsebuje ustrezne elemente glede na postavljene zahteve.	Izdelek vsebuje vse zahtevane osnovne informacije, ki pa niso smiselno urejene in so nepregledne.	Izdelek vsebuje vse zahtevane osnovne informacije, ki pa niso smiselno urejene in so nepregledne.	Izdelek vsebuje vse zahtevane osnovne informacije, ki so smiselno urejene in so pregledne.	Izdelek vsebuje vse zahtevane osnovne informacije, ki so smiselno urejene in so pregledne.
	Vsebuje malo slikovnega gradiva.	Vsebuje osnovno slikovno gradivo.	Vsebuje osnovno slikovno gradivo.	Vsebuje bogato slikovno gradivo, s katerim ponazori in dokaže zapisane ugotovitve.
Vsebina izdelka je predstavljena z ustreznimi zgodovinskimi dejstvi in informacijami.	Vsebina je pomanjkljiva ali vsebuje napačne informacije.	Vsebina je pomanjkljiva.	Vsebina vključuje temeljna dejstva in informacije.	Vsebina vključuje temeljna dejstva in informacije, podprte s primeri.
* Uporabljena je ustrezna terminologija.	Pomanjkljiva ali včasih napačna terminologija.	Terminologija ni vedno pravilno uporabljena.	Terminologija je pravilno uporabljena.	Terminologija je pravilno uporabljena.

PRIMER 3: ČEKLISTA ZA OPAZOVANJE IN SPREMLJANJE UČENČEVEGA DELA Z VIRI PRI POUKU DKE

Naloga je temeljila na samostojnem učenju o predsodkih in stereotipih, le-to pa na delu z virom prek Paukove bralne učne strategije. Delo vsakega učenca posebej sva skupaj s psihologinjo spremljali s pomočjo spodnje čekliste, kamor sva med učno uro beležili, kako je potekalo delo v parih in samostojno učenje. Po končanem delu so učenci oddali izpolnjene delovne liste, ki sem jih pregledala in v čeklisti dopolnila prve tri stolpce za vsakega učenca posebej – kako uspešen je bil pri zbiranju informacij iz virov na delovnem listu, ali mu je uspelo poiskati pomembne podrobnosti ter kako je le-te povezal v novo celoto (zapis kratkih povzetkov).

Vsak učenec je dobil povratno informacijo, zapisano na delovnem listu. Naslednjo uro so učenci preverili in uporabili svoje znanje z novimi primeri – nalogami na drugem učnem listu. Na čeklisti sem tako za vsakega učenca posebej izpolnila še zadnje tri stolpce.

UČENEC	Zbiranje informacij iz virov		Povezovanje informacij v novo celoto	Samostojnost in sodelovanje		Vsebinski cilji		
	Med branjem besedila je podčrtal ključne besede ali besedne zveze.	Poiskal je pomembne podrobnosti k vsaki ključni besedi ali besedni zvezi.	Ključne besede s pomembnimi podrobnostmi mu je uspelo povzeti v nekaj povedih.	Delo je opravil brez pomoči učitelja.	V paru je bil aktiven in sodelovalen.	Loči predsodek od stereotipa.	Prepozna vrsto predsodka in stopnjo izražanja le-tega.	Zna navesti lastne primere za različne vrste predsodkov ter stopnjo izražanja predsodka.

SKLEP

V obeh projektih, CIDREE AFL in EUfolio, sodeluje z naše šole šest učiteljic. Prvi projekt je osredotočen izključno na formativno spremljanje, drugi pa poleg dela z elektronskim listovnikom v spletnem učnem okolju Mahara in poudarkom na izbrani veščini vključuje tudi formativno spremljanje. Z rednimi tedenskimi delovnimi srečanji in izmenjavo izkušenj ugotavljamo, da se načrtno in sistematično vpeljevanje formativnega spremljanja že odraža v napredku učencev na področju pisanja refleksij, zavedanja šibkih in močnih področij, osredotočanja tudi na vsebinske in procesne cilje (najpogosteje izključno na oceno pet) – pa tudi tukaj so njihovi cilji postali realnejši. Premiki so sicer majhni, vendar opazni. Prepričani sva, da bi z načrtnim in sistematičnim vpeljevanjem formativnega spremljanja na ravni države že v nižjih razredih in po vsej vertikali lahko v nekaj letih naredili velike premike v dojemanju učne uspešnosti pri slovenskih učencih in njihovih starših, da je za učinkovito učenje treba postavljati realne cilje, ki niso usmerjeni le v oceno, da je pomembno poleg cilja imeti tudi jasno strategijo, kako ga doseči, in ne nazadnje tudi (samo)kritično ovrednotiti doseženi cilj in si v povezavi s tem zastaviti novega. Seveda pa je izhodišče za takšne premike v prvi vrsti na strani učiteljev in vodstev šol. Pri učiteljih, kot je napisala že kolegica Tatjana Kreč, v pripravljenosti spreminjanja lastne ustaljene pedagoške prakse, pri ravnateljih pa v podpori učiteljem z zagotavljanjem izobraževanja na tem področju (to bi lahko zagotovil ZRSŠ, ki že sicer vodi projekt AFL) ter z lastnim zgledom – tudi ravnatelj lahko formativno spremlja učitelje.

LITERATURA

Bregar Mazzini, S. (2013). Projektno delo ter obravnava šeg in navad. V: Brodnik, V. *Posodobitve pouka v osnovnošolski praksi. Zgodovina*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.